

Datum van
inontvangstneming

:

10/03/2017

Zaak C-54/17 - 1

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

1 februari 2017

Verwijzende rechter:

Consiglio di Stato (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

22 september 2016

Verzoekende partij:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato - AGCM

Verwerende partij:

Wind Telecomunicazioni SpA

In tegenwoordigheid van:

Autorità per le garanzie nelle comunicazioni - AGCom

Associazione Altroconsumo, ██████████

Interveniërende partij aan de zijde van de verwerende partij:

Telecom Italia SpA

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Hoger beroep ingesteld door de Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Italiaanse mededingingsautoriteit; hierna: „AGCM”) tegen het vonnis van de Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Italië) (bestuursrechter in eerste aanleg; hierna: „TAR”) waarin het beroep werd toegewezen dat Wind Telecomunicazioni SpA had ingesteld tegen een maatregel waarbij de genoemde autoriteit een handelwijze van Wind – bestaande in de activering van diensten

(internetgebruik en voicemail) op simkaarten voor mobiele telefoons zonder dat de consumenten van tevoren daarover waren geïnformeerd en zonder dat zij daarvoor toestemming hadden gegeven, zodat zij niet wisten dat hun eventueel kosten in rekening konden worden gebracht – als agressieve handelspraktijk had aangemerkt en bestraft.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Verwijzing krachtens artikel 267 VWEU: verzoek om uitlegging van meerdere artikelen van de richtlijnen 2005/29/EG, 2002/21/EG en 2002/22/EG. De verwijzende rechter vraagt zich af of enerzijds de uitlegging van de nationale bepalingen waarin het begrip agressieve handelspraktijk is gedefinieerd, en anderzijds de invoering in de Italiaanse rechtsorde van een regeling die aan de AGCM exclusieve sanctiebevoegdheid ten aanzien van alle agressieve handelspraktijken toekent – ook in specifieke sectoren, zoals die van elektronische communicatie, waarin de sectorale wetgeving regelgevende en sanctiebevoegdheden aan een andere autoriteit heeft toegekend – verenigbaar is met het Unierecht.

De prejudiciële vragen

- 1) Staan de artikelen 8 en 9 van richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 in de weg aan een uitlegging van de overeenkomstige nationale omzettingbepalingen (respectievelijk de artikelen 24 en 25 van de Codice del consumo [wetboek consumentenrecht]) volgens welke de handelwijze van een telecommunicatie-exploitant die geen informatie heeft verstrekt over het feit dat bepaalde telefoondiensten reeds op de simkaart zijn ingesteld (te weten voicemail of internetgebruik) – en wel in een situatie waarin de telecommunicatie-exploitant geen enkele andere, afzonderlijke inhoudelijke handelwijze wordt verweten – kan wordt aangemerkt als ongepaste beïnvloeding en dus als agressieve handelspraktijk die de keuzevrijheid of de vrijheid van handelen van de gemiddelde consument aanzienlijk kan beperken?
- 2) Kan punt 29 van bijlage I bij richtlijn 2005/29/EG [...] aldus worden uitgelegd dat er sprake is van een „niet-gevraagde levering” indien een telecommunicatie-exploitant zijn klant verzoekt voicemail- en internetdiensten te betalen, en wel in een situatie die wordt gekenmerkt door de volgende omstandigheden:
 - de telecommunicatie-exploitant heeft de consument bij de afsluiting van de overeenkomst voor mobiele telefonie niet correct geïnformeerd over de omstandigheid dat de voicemail- en internetdiensten reeds op de simkaart zijn ingesteld, met als gevolg dat de consument deze diensten zou kunnen gebruiken zonder dat zij speciaal hoeven te worden ingesteld (setting);

- de consument moet om deze diensten daadwerkelijk te gebruiken hoe dan ook de daartoe noodzakelijke handelingen verrichten (bijvoorbeeld, het nummer van de voicemail intoetsen of opdrachten geven om toegang tot internet te krijgen);
 - voor de technische en operationele modaliteiten waarmee de consument concreet van de diensten gebruikmaakt wordt niets in rekening gebracht, en evenmin voor de informatie over deze modaliteiten en de kosten van deze diensten, maar de exploitant wordt uitsluitend verweten geen informatie te hebben verstrekt over de vooraf op de simkaart geïnstalleerde diensten?
- 3) Staan de ratio van de ‚algemene’ richtlijn 2005/29/EG, als vangnet voor de bescherming van de consument, alsmede overweging 10 en artikel 3, lid 4, van deze richtlijn in de weg aan een nationale regeling die de beoordeling van de naleving van de specifieke verplichtingen als bedoeld in de sectorale richtlijn 2002/22/EG ter bescherming van de consument terugvoert tot de werkingssfeer van de algemene richtlijn 2005/29/EG inzake oneerlijke handelspraktijken, met als gevolg dat de autoriteit die bevoegd is om inbreuken op de sectorale richtlijn te sanctioneren niet kan ingrijpen indien deze inbreuk tevens als een oneerlijke handelspraktijk kan worden aangemerkt?
 - 4) Moet het in artikel 3, lid 4, van richtlijn 2005/29/EG neergelegde specialiteitsbeginsel worden opgevat als een beginsel dat de verhoudingen regelt tussen rechtsorden (algemene rechtsorde en sectorale rechtsorde), tussen normen (algemene normen en speciale normen) of tussen regelgevende en toezichhoudende autoriteiten van de respectieve sectoren?
 - 5) Is er slechts sprake van strijdigheid in de zin van artikel 3, lid 4, van richtlijn 2005/29/EG in geval van een lijnrechte tegenstelling tussen de bepalingen van de regeling inzake oneerlijke handelspraktijken en de andere, uit Unierecht voortvloeiende regelingen die sectorspecifieke aspecten van de handelspraktijken regelen, of volstaat daartoe dat de betrokken bepalingen een regeling voorschrijven die afwijkt van de regeling inzake oneerlijke handelspraktijken met betrekking tot sectorspecifieke aspecten, en wel zodanig dat er met betrekking tot een specifieke situatie sprake is van collisie?
 - 6) Heeft het begrip communautaire voorschriften als bedoeld in artikel 3, lid 4, van richtlijn 2005/29/EG uitsluitend betrekking op bepalingen van Europese verordeningen en richtlijnen en de directe omzettingbepalingen daarvan, of omvat het ook de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen waarbij beginselen van Unierecht in nationaal recht zijn omgezet?
 - 7) Staat het in overweging 10 en artikel 3, lid 4, van richtlijn 2005/29/EG, de artikelen 20 en 21 van richtlijn 2002/22/EG en de artikelen 3 en 4 van

richtlijn 2002/21/EG neergelegde specialiteitsbeginsel in de weg aan een uitlegging van de overeenkomstige nationale omzettingsbepalingen volgens welke steeds wanneer er in een gereguleerde sector met een sectorale consumentenregeling die regelgevende en sanctiebevoegdheden aan de sectorale autoriteit heeft toegekend, sprake is van een handelwijze die kan worden aangemerkt als agressieve handelspraktijk in de zin van de artikelen 8 en 9 van richtlijn 2005/29/EG dan wel als handelspraktijk die onder alle omstandigheden als agressief wordt beschouwd in de zin van bijlage I bij richtlijn 2005/29/EG, de algemene regeling inzake oneerlijke praktijken moet worden toegepast, ook indien er een op Unierecht gestoelde sectorale regeling ter bescherming van consumenten is die dezelfde agressieve praktijken en onder alle omstandigheden als agressief te beschouwen handelspraktijken, althans oneerlijke handelspraktijken, volledig regelt?

(Opmerking: de prejudiciële vragen zijn hier doorlopend genummerd; in de verwijzingsbeslissing waren zij verdeeld in twee groepen met niet-doorlopende nummering.)

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Overweging 10 en de artikelen 3, leden 4, 8 en 9, en punt 29 van bijlage I bij richtlijn 2005/29/EG betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt (richtlijn oneerlijke handelspraktijken).

De artikelen 20 (Contracten) en 21 (Transparantie en bekendmaking van informatie) van richtlijn 2002/22/EG inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronischecommunicatienetwerken en -diensten (universeledienstrichtlijn).

Artikelen 3 (Nationale regelgevende instantie) en 4 (Recht van beroep) van richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten (kaderrichtlijn)

Aangevoerde nationale bepalingen

Artikel 19, leden 3, 24, 25, 26, onder f), en artikel 27, lid 1 bis, van decreto legislativo (wetsbesluit) nr. 206 van 6 september 2005, „Codice del consumo, a norma dell’articolo 7 della legge 29 luglio 2003, n. 229” (consumentenwet overeenkomstig artikel 7 van wet nr. 229 van 29 juli 2003). Dit genoemde artikel 27, lid 1 bis, bepaalt: „[...] ook in gereguleerde sectoren [...] is uitsluitend de Autorità garante della concorrenza e del mercato bevoegd om op te treden tegen handelwijzen van beroepsbeoefenaren die als oneerlijke handelspraktijk worden aangemerkt [...] op grond van de in dit artikel toegekende

bevoegdheden, na advies van bevoegde regelgevende instantie te hebben ingewonnen [...]”.

Deel III, met het opschrift „Rechten van eindgebruikers”, van de Codice delle comunicazioni elettroniche (wet elektronische communicatie), waarbij de bovenvermelde richtlijnen 2002/21/EG en 2002/22/EG met betrekking tot de sector elektronische communicatie zijn omgezet, bevat een aantal voorschriften ter bescherming van consumenten in de communicatiesector en kent regelgevende en sanctiebevoegdheid toe aan de AGCom (communicatieautoriteit).

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 De AGCM heeft bij maatregel van 6 maart 2012 aan Wind een geldboete van 200 000 EUR wegens oneerlijke handelspraktijken opgelegd. De bestrafte handelwijze bestond erin dat deze onderneming in haar verkooppunten simkaarten had verkocht waarop reeds een internet- en voicemaildienst waren ingesteld, waarvan de kosten aan de gebruiker in rekening werden gebracht indien hij niet uitdrukkelijk verzocht deze diensten te deactiveren, zonder de consument in te lichten over het feit dat deze diensten reeds waren ingesteld en over de kosten daarvan. Deze handelwijze werd door de AGCM aangemerkt als een agressieve handelspraktijk in de zin van de artikelen 24, 25 en 26, onder f), van de Codice del consumo.
- 2 Wind vorderde bij de TAR nietigverklaring van de sanctiemaatregel door onder andere aan te voeren dat de AGCM absoluut onbevoegd was. De TAR achtte de door Wind aangevoerde klacht gegrond, wees het beroep op 18 februari 2013 toe en verklaarde de bestreden sanctie nietig. De rechter van eerste aanleg oordeelde namelijk, onder verwijzing naar het specialiteitsbeginsel, dat de AGCM met de bestreden maatregel een handelwijze bestrafte die kon worden aangemerkt als niet-gevraagde levering van diensten; dit begrip wordt geregeld door een speciale, uit het Unierecht voortvloeiende regeling die de sanctiebevoegdheid in de sector elektronische communicatie uitsluitend aan de AGCom toekent. De AGCM kwam tegen dit vonnis op en voerde aan dat deze rechter het specialiteitsbeginsel onjuist had uitgelegd. Wind, de AGCom en de interveniërende partij (Telecom Italia) vorderden afwijzing van het hoger beroep.
- 3 De verwijzende rechter (zesde kamer van de Consiglio di Stato, de hoogste bestuursrechter) besloot de behandeling van de zaak te schorsen en aan de Consiglio di Stato in voltallige zitting de volgende vragen voor te leggen: is de exclusieve bevoegdheid van de AGCM op het gebied van oneerlijke handelspraktijken als bedoeld in artikel 27, lid 1 bis, van de Codice del consumo ook van toepassing op gedragingen die door specifieke uit Unierecht voortvloeiende sectorale normen worden geregeld? Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, is het genoemde artikel dan ook op de onderhavige zaak van

toepassing indien het voorziet in een zwaardere procedure omdat bij de oplegging van een sanctie advies aan de AGCom moet worden gevraagd?

- 4 De Consiglio di Stato in voltallige zitting heeft bij arrest nr. 4 van 9 februari 2016 beginselen vastgesteld die als volgt kunnen worden samengevat: in de eerste plaats oordeelde hij dat de AGCM de handelwijze van Wind terecht had gekwalificeerd als onmiddellijke of uitgestelde betaling van producten waarom de consument niet heeft gevraagd, wat volgens artikel 26 van de Codice di consumo kan worden aangemerkt als een handelspraktijk die onder alle omstandigheden als agressief wordt beschouwd. Deze rechter redeneerde namelijk dat er bij deze handelwijze weliswaar slechts door de sectorale regeling (de Codice delle comunicazioni elettroniche) opgelegde verplichtingen niet werden nagekomen, maar er in casu sprake was van „specialiteit wegens progressief onrechtmatig handelen” (specialità per progressione di condotte lesive). Dit houdt in dat wat in beginsel slechts een schending van louter informatieverplichtingen is (betreffende de reeds ingestelde telefoniediensten) in wezen een ernstigere en ruimere onrechtmatige vorm van oneerlijke mededinging vormt waarop een sanctie wordt gesteld door de Codice del consumo, die de sanctiebevoegdheid op dit gebied uitsluitend aan de AGCM toekent. Om tot deze conclusie te komen gaf de Consiglio di Stato in voltallige zitting een nieuwe uitlegging aan het specialiteitsbeginsel ten opzichte van de eerdere nationale rechtspraak, door zich niet te baseren op de verhouding tussen sectoren (in casu, de algemene sector van mededinging en de speciale sector van elektronische communicatie), maar op die tussen specifieke situaties. De Consiglio di Stato rechtvaardigde deze uitlegging in het licht van de inbreukprocedure die de Europese Commissie tegen de Italiaanse Republiek heeft ingeleid. In deze procedure werd geklaagd dat de regelgeving inzake oneerlijke handelspraktijken niet in de sector elektronische communicatie ten uitvoer was gelegd omdat het specialiteitsbeginsel van richtlijn 2005/29/EG, dat de algemene regeling op het gebied van oneerlijke praktijken coördineert met specifieke sectorale regelgeving, in de Italiaanse rechtsorde onjuist werd toegepast. De Consiglio di Stato in voltallige zitting bevestigde derhalve dat het aangehaalde artikel 27, lid 1 bis, van de Codice di consumo was vastgesteld om de Italiaanse rechtsorde in overeenstemming te brengen met het genoemde specialiteitsbeginsel teneinde de bovenvermelde inbreukprocedure overbodig te maken. Dit artikel kent de AGCM exclusieve sanctiebevoegdheid toe op het gebied van oneerlijke handelspraktijken, en indien nodig ook in de sector elektronische communicatie. Tot slot oordeelde de Consiglio di Stato dat de omstandigheid dat dit artikel voorafgaand advies van de AGCom voorschreef niet relevant was, aangezien dit advies reeds was geregeld in een bepaling van lagere regelgeving en de interne organisatie voor de Unie niet ter zake doet.
- 5 De verwijzende rechter betwijfelde of het genoemde arrest van de Consiglio di Stato verenigbaar was met het Unierecht en besloot het Hof van Justitie de bovenstaande prejudiciële vragen voor te leggen.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 6 Volgens Wind kan de haar verweten handelwijze niet worden aangemerkt als agressieve handelspraktijk dan wel handelspraktijk die onder alle omstandigheden als agressief wordt beschouwd. Deze onderneming betoogt dat de uitlegging van de Consiglio di Stato in voltallige zitting volgens welke de Italiaanse bepalingen ter uitvoering van de richtlijn van toepassing zijn op een niet-verstrekken van informatie in de sector elektronische communicatie, onverenigbaar is met richtlijn 2005/29/EG betreffende oneerlijke handelspraktijken (zie vraag 1 en 2). Wind beroept zich daarentegen op het specialiteitsbeginsel en voert aan dat de algemene regeling betreffende oneerlijke handelspraktijken niet van toepassing is, en de AGCM dan ook volstrekt geen sanctiebevoegdheid heeft in de specifieke sector elektronische communicatie, aangezien deze bevoegdheid uitsluitend toekomt aan de sectorale autoriteit, te weten de AGCom. Volgens deze onderneming is de regelgeving betreffende oneerlijke handelspraktijken immers uitsluitend van toepassing indien er geen speciale, uit Unierecht voortvloeiende normen bestaan die de specifieke aspecten daarvan regelen. Wind betwijfelt derhalve of artikel 27, lid 1 bis, van de Codice di consumo, dat AGCM op het gebied van oneerlijke handelspraktijken exclusieve sanctiebevoegdheden toekent, verenigbaar is met het specialiteitsbeginsel.
- 7 De AGCM voert daarentegen aan dat het specialiteitsbeginsel aldus moet worden opgevat dat de speciale, uit Unierecht voortvloeiende regeling slechts toepassing kan vinden indien vaststaat dat zij in strijd is met de algemene regeling, en mits deze speciale regeling specifieke aspecten van oneerlijke handelspraktijken betreft, door situaties te regelen die vergelijkbaar zijn met die van de algemene regeling, maar zich daarvan onderscheiden door een element van specialiteit of een aanvullend of specificerend element. Met andere woorden, de AGCM meent dat de sectorale autoriteit, indien er werkelijk sprake is van strijdigheid tussen de algemene en de sectorale regeling, de in de sectorale regeling voorziene bevoegdheid slechts heeft indien deze regeling aan twee voorwaarden voldoet: zij moet de bestrafte handelwijze uitputtend en volledig behandelen, en zij moet voortvloeien uit Unierecht. In de onderhavige zaak betoogt de AGCM dat de sectorale regeling aan geen van beide genoemde voorwaarden voldoet en dat de bevoegdheid van AGCom derhalve niet is gerechtvaardigd.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 8 De verwijzende rechter voert twee reeksen prejudiciële vragen aan: de eerste reeks betreft de kwestie of de betrokken feiten moeten worden gekwalificeerd als concurrentieverstorende handelspraktijk ten aanzien waarvan de AGCM bevoegd is; de tweede reeks betreft de kwestie welke autoriteit bij toepassing van het specialiteitsbeginsel sanctiebevoegdheid heeft ten aanzien van dergelijke handelspraktijken in een specifieke sector als die van elektronische communicatie, die een eigen regelgeving heeft en ten aanzien waarvan de AGCom bevoegd is.

- 9 Enerzijds vraagt de rechter zich dus af of de kwalificatie die de AGCM bij de oplegging van de sanctie heeft gegeven en die in het bovenvermelde arrest van de Consiglio di Stato in voltallige zitting is bevestigd – te weten dat de situatie die in het hoofdgeding aan de orde is, wordt aangemerkt als een agressieve handelspraktijk, althans als een handelspraktijk die onder alle omstandigheden als agressief wordt beschouwd in de zin van de artikelen 24, 25, en 26, onder f), van de Codice del consumo – verenigbaar is met richtlijn 2005/29/EG betreffende oneerlijke handelspraktijken. Bij deze artikelen is richtlijn 2005/29/EG in de Italiaanse rechtsorde omgezet.
- 10 Artikel 24 van de Codice del Consumo komt overeen met artikel 8 van richtlijn 2005/29/EG, met het opschrift „Agressieve handelspraktijken”, dat bepaalt: „Als agressief wordt beschouwd een handelspraktijk die, [...] door [...] ongepaste beïnvloeding, de keuzevrijheid of de vrijheid van handelen van de gemiddelde consument met betrekking tot het product aanzienlijk beperkt of kan beperken, waardoor hij ertoe wordt gebracht of kan worden gebracht over een transactie een besluit te nemen dat hij anders niet had genomen.” Artikel 25 van de Codice del consumo komt overeen met artikel 8 van richtlijn 2005/29/EG, waarin de factoren zijn vermeld die relevant zijn om te bepalen of een handelspraktijk kan worden opgevat als een geval van ongepaste beïnvloeding in de zin van het bovenvermelde artikel 24.
- 11 Artikel 26, onder f), van de Codice del consumo komt overeen met punt 29 van bijlage I bij richtlijn 2005/29/EG, volgens welke handelspraktijken onder alle omstandigheden als oneerlijk (of agressief, volgens de bewoordingen van de Codice del consumo) worden beschouwd in geval van niet-gevraagde levering, die bestaat in het „[v]ragen om onmiddellijke dan wel uitgestelde betaling of om terugzending of bewaring van producten die de handelaar heeft geleverd, maar waar de consument niet om heeft gevraagd”.
- 12 Wat volgens de verwijzende rechter feitelijk aan Wind wordt tegengeworpen is dat consumenten bij de verkooppunten Wind niet goed zijn ingelicht over het feit dat op de simkaarten reeds internet- en voicemaildiensten waren ingesteld, een nalatigheid die door de sectorale regeling wordt bestraft en waarvoor de AGCom bevoegd zou zijn. De AGCM zou haar bevoegdheid om de handelwijze van Wind als agressieve of onder alle omstandigheden als agressief te beschouwen handelspraktijk te sanctioneren daarentegen baseren op een abstracte gedachtegang. Deze gedachtegang is gebaseerd op twee elementen: enerzijds het feit dat het niet-verstrekken van informatie de keuzevrijheid of de vrijheid van handelen van de gemiddelde consument met betrekking tot de met de simkaarten geassocieerde diensten aanzienlijk kan beperken, en anderzijds het feit dat het niet-verstrekken van informatie in strijd is met de professionele zorgvuldigheid die van exploitanten in de telefoniesector kan worden geëist.
- 13 Volgens de verwijzende rechter toont ook het vermelde arrest van de Consiglio di Stato in voltallige zitting aan dat de handelwijze van Wind, door ze als

„progressief onrechtmatig handelen” te kwalificeren, niet wordt aangevochten op basis van materiële feiten maar op basis van een logische interferentie, en dat de schending van de informatieverplichtingen op zich niet volstaat om te kunnen spreken van een handelspraktijk die onder alle omstandigheden als agressief wordt beschouwd, aangezien ook de ongepaste beïnvloeding en de hypothese van niet-gevraagde levering moeten worden bewezen. Dienaangaande merkt de verwijzende rechter op dat het voor daadwerkelijk gebruik van de diensten niet volstaat dat deze reeds op de simkaart zijn ingesteld, maar de gebruiker actief moet handelen door bepaalde opdrachten op de mobiele telefoon in te toetsen; hij vraagt derhalve of er in dat geval sprake is van een niet-gevraagde levering.

- 14 Anderzijds vraagt de verwijzende rechter zich af welke autoriteit in casu bevoegd is om de betrokken handelwijze te bestraffen, de sectorale autoriteit ter bescherming van gebruikers van communicatiediensten (AGCom), of de mededingingsautoriteit (AGCM). Volgens deze rechter moet worden nagegaan of artikel 27, lid 1 bis, van de Codice del consumo – dat bij het regelen van de verhoudingen tussen de algemene regelgeving en de sectorale regelgeving ter bescherming van consumenten de sanctiebevoegdheid op het gebied van oneerlijke handelspraktijken uitsluitend aan de AGCM toekent – verenigbaar is met het specialiteitsbeginsel dat is neergelegd in overweging 10 en artikel 3, lid 4, van richtlijn 2005/29/EG.
- 15 Overweging 10 van richtlijn 2005/29/EG bepaalt: „Deze richtlijn moet in overeenstemming zijn met de bestaande communautaire wetgeving, met name ten aanzien van de gedetailleerde bepalingen betreffende oneerlijke handelspraktijken die op die specifieke sectoren van toepassing zijn. [...] Deze richtlijn is bijgevolg slechts van toepassing voor zover er geen specifieke communautaire wetsbepalingen bestaan betreffende specifieke aspecten van oneerlijke handelspraktijken, zoals de informatieverplichtingen en regels voor de wijze waarop de informatie aan de consument wordt gepresenteerd [...]” Artikel 3, lid 4, van dezelfde richtlijn luidt: „In geval van strijdigheid tussen de bepalingen van deze richtlijn en andere communautaire voorschriften betreffende specifieke aspecten van oneerlijke handelspraktijken, prevaleren laatstgenoemde voorschriften en zijn deze van toepassing op deze specifieke aspecten.”
- 16 Meer in het bijzonder vraagt de verwijzende rechter zich af of het aldus gedefinieerde specialiteitsbeginsel betrekking heeft op de verhoudingen tussen rechtsorden, tussen regelingen of tussen autoriteiten van verschillende sectoren; in welke gevallen van strijdigheid tussen bepalingen dit beginsel van toepassing is (lijnrechte tegenstelling, afwijking die tot collisie leidt); hoe het begrip strijdige „Uniebepalingen” moet worden opgevat, en of daaronder ook de bepalingen vallen waarbij de beginselen van Europees recht in nationaal recht zijn omgezet.
- 17 Ondanks dat de Consiglio di Stato in voltallige zitting in het genoemde arrest heeft geoordeeld dat artikel 27, lid 1 bis, van de Codice del consumo – als de nationale bepaling die op de in dit geding aan de orde zijnde situatie van

toepassing is – bindend is voor de verwijzende rechter, wijst laatstgenoemde erop dat er een sectorale regeling bestaat, te weten, de Codice delle comunicazioni elettroniche, die in uitvoering van de Unienormen (waaronder de in deze prejudiciële vragen aangehaalde richtlijnen 2002/22/EG en 2002/21/EG) een aantal voorschriften bevat ter bescherming van consumenten in deze specifieke sector en de bijbehorende sanctiebevoegdheden toekent aan de AGCom. Deze bevoegdheid betreft met name de overtreding van gekwalificeerde informatieverplichtingen met betrekking tot de levering van diensten aan gebruikers. De tweede reeks vragen hangt derhalve af van de antwoorden op de eerste reeks vragen over de kwestie of de aan Wind verweten handelwijze als schending van gekwalificeerde informatieverplichtingen of als agressieve handelspraktijk moet worden gekwalificeerd.

- 18 De verwijzende rechter benadrukt overigens dat de aan het Hof voorgelegde prejudiciële vragen met name relevant zijn met het oog op de bovengenoemde inbreukprocedure die de Europese Commissie tegen de Italiaanse Republiek heeft ingeleid (en die nog aanhangig is).
- 19 Tot slot merkt de verwijzende rechter op dat het voornoemde arrest van de Consiglio di Stato in voltallige zitting, dat in kracht van gewijsde is gegaan en de procespartijen bindt, niet in de weg staat aan de ontvankelijkheid van de prejudiciële verwijzing, aangezien de oordelen van dit college, dat zich niet tot het Hof van Justitie heeft gewend zoals de partijen hadden verzocht, in strijd zouden kunnen zijn met het Unierecht.